

7. Institucionální péče o seniory

Demografické trendy ukazují na výrazné stárnutí populace. Zatímco v roce 2014 představoval v kraji podíl obyvatel ve věku 65 let a více z celkového počtu obyvatel 18,4 %, do roku 2050 se očekává, že vzroste tento podíl na 31,1 %. **Senioři budou tvořit silnou sociální skupinu, která bude významným způsobem ovlivňovat celou společnost, proto bude třeba řešit celou řadu otázek a problémů, které se stárnutím populace úzce souvisí.**

Národní akční plán, Rada vlády pro seniory a stárnutí populace

Problémy spojené se stárnutím ovlivnily vznik celé řady studií. **Jednu z těchto studií představuje Podkladová studie Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017, která je nedílnou součástí Národního akčního plánu.** Hlavní osnovu této studie tvoří Demografické stárnutí v ČR, Celoživotní učení, Zaměstnávání starších osob a seniorů ve vazbě na systém důchodového pojištění, Dobrovolnictví a mezigenerační spolupráce, Kvalitní prostředí seniorů, Zdravé stárnutí a Péče o seniory.

V dnešní době se naše společnost potýká s ageismem, tj. diskriminací seniorů, která je úzce spojena s protěžováním mládí. Současná společnost dává přednost výkonu a flexibilitě mladých lidí před zkušenostmi starší generace. V názorech na populaci ve věku 55 let a více dopadla ČR výrazně hůře než Německo a průměr EU-27. Negativně hodnotilo populaci ve věku 55 let a více 19 % respondentů v Německu, 28 % v EU-27 a 54 % v ČR. Zdrojem šetření byl Eurobarometr v roce 2012.

K dalším bodům této studie patří zaměstnávání starších osob a seniorů ve vazbě na systém důchodového zabezpečení. Podle Ministerstva práce a sociálních věcí souvisí zvyšování důchodového věku s prodlužováním očekávané střední délky života. Průměrná doba strávená v důchodu by neměla klesnout významněji pod 20 let. **Senioři, kteří jsou zaměstnáváni v důchodovém věku na částečný úvazek, se po zdravotní a psychické stránce cítí lépe a necítí sociální izolovanost.**

Jedním z předpokladů, jak změnit současnou mezigenerační spolupráci, je zlepšovat ji neustále prostřednictvím institucionální podpory. Před institucemi stojí celá řada úkolů, mimo jiné vytvářet pozitivní mediální obraz starší generace a umožnit setkávání různých věkových skupin v rodině a komunitě.

V tradiční společnosti žily rodiny spolu a většina starších lidí dožívala v blízkosti svých příbuzných. V současné době mladí lidé odchází za prací a vlivem nízké porodnosti žije větší množství starších lidí izolovaně. Místní samosprávy mohou ovlivňovat kvalitu života seniorů v jejich přirozeném prostředí. Rada institucí má z pohledu české veřejnosti rezervy.

Veřejnost hodnotila instituce prostřednictvím položené otázky: „**Mohl(a) byste mi, prosím, u každé z následujících institucí (vlády, regionálních a místních úřadů, instituce Evropské unie, podniků, odborů, sdělovacích prostředků a novinářů, organizací seniorů a jiných nevládních organizací, náboženských organizací a církví) říci, zda si myslíte, že při řešení problémů ohledně stárnutí populace v České republice hraje pozitivní nebo negativní roli?**“ Nejvyšší velmi pozitivní ocenění prostřednictvím veřejnosti získaly organizace seniorů a jiné nevládní organizace (79 %), náboženské organizace a církve (62 %) a odbory (52 %). Nejvyšší procento velmi negativního hodnocení obdržela vláda (68 %) a podniky (56 %). Šetření zjišťoval Eurobarometr v roce 2011.

K dalším důležitým úkolům patří zdravé stárnutí seniorů. Strategie a programy by měly vytvořit podmínky a příležitosti pro seniory včetně finančního zabezpečení, aby se mohli pravidelně věnovat fyzické aktivitě, zdravě se stravovat, prohlubovat své sociální vztahy a účastnit se smysluplných aktivit.

V roce 2006 byla zřízena Rada vlády pro seniory a stárnutí populace, která je stálým poradním orgánem vlády pro otázky týkající se seniorů a stárnutí populace. Ve své činnosti usiluje o vytvoření podmínek pro zdravé, aktivní a důstojné stárnutí a stárí v České republice a o aktivní zapojení starších osob do ekonomického a sociálního rozvoje společnosti v kontextu demografického vývoje.

Zatímco ve 20. století představovaly největší zdravotní problém kardiovaskulární onemocnění, ve 21. století bude patřit k nejobtížněji řešitelným problémům demence. Očekává se, že v důsledku stárnutí populace bude v roce 2050 přibližně 225 tisíc lidí se syndromem demence. Z hlediska socioekonomických nákladů je v současné době na jeden případ vynaloženo průměrně 21 tisíc Euro za rok.

Díky intenzivní práci České Alzheimerovské společnosti, Nadace Alzheimer a za podpory Rady pro seniory a stárnutí populace se podařilo přimět vládu ČR k rozhodnutí o vytvoření vlastní národní strategie vlády. Na základě usnesení vlády č. 711 z října 2010 a návrhu koncepce z října 2012 se vláda ČR zavázala vytvořit Plán Alzheimer, národní strategii řešení problematiky Alzheimerovy choroby a jiných demencí. Strategie by

měla být závazným dokumentem, který by měl řešit celkovou situaci, zlepšit informovanost a změnit postoje veřejnosti, pozvednout úroveň poznání i u profesionálních pečujících, zlepšit dostupnost a návaznost služeb pro pacienty a rodinné příslušníky.

Zdrojem informací o nabídce pečovatelských a dalších služeb v regionech je registr poskytovatelů sociálních služeb (<http://iregistr.mpsv.cz>), který spadá pod Ministerstvo práce a sociálních věcí. Povinně v něm musí být uvedeni všichni poskytovatelé, tedy nejen domovy pro seniory, ale i různé odlehčovací, pečovatelské a ošetřovatelské služby.

K dobrým zdrojům informací patří Charita České republiky, která poskytuje různé druhy péče o seniory ve většině regionů ČR a má z neziskových organizací nejrozsáhlejší síť zařízení. Přehled jejich služeb najdete na www.charita.cz/cinnost-v-cr/sluzby/. Stejně tak se na seniory zaměřuje Diakonie Českobratrské církve evangelické, která nabízí terénní, ambulantní i pobytové služby. Více informací o jejich službách naleznete na www.diakonie.cz/nase-sluzby/seniori/. Na několika místech ČR působí také Naděje, více na www.nadeje.cz/index.php?q=node/130.

Péče o seniory v regionu (krajské dokumenty zaměřené na péči o seniory)

Senioři představují z hlediska kriminality nejvíce ohroženou skupinu, a proto Ministerstvo vnitra spustilo projekt Bezpečný senior. V celé řadě krajů jsou na besedách senioři informováni, jak se bránit v případě přepadení a jaké zásady dodržovat, aby se podařilo snížit počty trestných činů páchaných na seniorech.

Pro seniory, kteří potřebují pomoc, existuje linka důvěry, která poskytuje bezplatnou a nepřetržitou pomoc seniorům. Senior, který se ocitá v nebezpečí života, může využít tísňové péče pro seniory. Tato služba pomocí distanční hlasové a elektronické služby dohlíží na klienta v jeho bytě po celých 24 hodin.

V Plzeňském kraji byl vydán Program Rozvoje Plzeňského kraje 2014+, který se ve své strategické části zabývá také tématy z oblasti sociální péče a zdravotnictví, jež patří v životě seniorů k nejdůležitějším. Mezi hlavní cíle programu z této oblasti patří:

- zlepšit kvalitu dostupnosti služeb ve spolupráci s neziskovým sektorem
- poskytovat takovou strukturu služeb, aby senioři mohli zůstat co nejdéle doma
- při umístění klienta v pobytovém zařízení zaručit 24hodinovou kvalitní péči
- upravit strukturu poskytovaných služeb
- pomáhat skupině samostatně žijících seniorů
- zvýšit dostupnost terénních služeb
- navýšit kapacitu pečovatelských služeb
- podporovat obce při zajištění pečovatelské služby
- přizpůsobit strukturu a kapacitu zařízení sociálních služeb poptávce
- výstavba bytů pro seniory s návaznými sociálními službami
- zlepšit kvalitu a dostupnost lékařské péče